

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de decizie privind aprobarea bugetului municipiului Cahul pentru anul 2023

Prezenta notă informativă oferă detalii cu privire la structura bugetului municipiului Cahul pentru anul 2023 și conține principalele descrieri ale particularităților elaborării proiectului de buget. La baza proiectului de buget a stat Strategia de dezvoltare social-economică a municipiului Cahul pentru perioada 2020-2025, Planul multianual de investiții capitale, Strategia de dezvoltare a sectorului tineret 2023-2028, Strategia de dezvoltare a culturii 2030, obiectivele politicii statului în domeniul veniturilor și cheltuielilor bugetare pentru anul 2023, prognoza principalelor indicatori macroeconomici, elaborată de ministerul Economiei și Infrastructurii, obligațiilor asumate de către Consiliul municipal pentru implementarea proiectelor de dezvoltare a serviciilor publice, precum și particularitățile specifice de stabilire a relațiilor interbugetare, limitele de transferuri de la bugetul de stat către bugetul local. De asemenea au fost integrate propunerile și demersurile cetățenilor, consultate în cadrul întâlnirilor, audiențelor, sondajului public, etc, privind direcțiile prioritare și de interes pentru localitate.

La baza bugetului municipiului Cahul a stat regula bugetar-fiscală stipulată în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014, cadrul bugetar pe termen mediu precum și de particularitățile privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor bugetelor locale pentru anul 2023 și a estimărilor pe anii 2024-2025, comunicate prin circulara Ministerului Finanțelor nr. 06/2-07-66 din 29.09.2022. Proiectul bugetului municipiului Cahul pentru anul 2023 a fost elaborat în baza setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor R.Moldova nr.209 din 24.12.2015. La estimarea bugetului pentru anul 2023 s-a ținut cont de politicile fiscale, administrarea fiscală, cât și s-au asigurat ajustări prin menținerea unor constrângeri de cheltuieli, ținând cont de realitățile fiscale, ce vor contribui la menținerea trendului sustenabil al finanțelor publice locale.

În proiectul bugetului pe anul 2023, un accent deosebit este pus pe corelarea strânsă a cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile prin sporirea eficacității și eficienței cheltuielilor publice, prioritizării programelor de cheltuieli și direcționării resurselor disponibile către programe prioritare, fără a admite crearea de blocaje financiare în sistemul bugetar.

La elaborarea proiectului de buget s-a ținut cont în primul rând de mijloacele financiare disponibile și neadmiterea deficitului bugetar cât și de propunerile parvenite de la instituțiile publice, necesitățile stridente ale acestora, de cadrul normativ ce reglementează veniturile colectate ale instituțiilor, dar totodată menținând echilibrul bugetar.

Respectiv, proiectul bugetului municipiului Cahul înaintat spre examinare Consiliului municipal Cahul este elaborat conform competențelor de către autoritățile executive în corespundere cu Legea R.Moldova nr.397 din 16.10.2003 „Privind finanțele publice locale”, și în conformitate cu art.20 alin.(2) al legii sus-numite care prevede includerea următoarelor date:

- Sinteza indicatorilor principali ai bugetului local: veniturile și cheltuielile bugetului prevăzute pentru anul bugetar;
- Nomenclatorul tarifelor pentru serviciile prestate de către instituțiile publice;
- Venituri colectate de către instituțiile bugetare;
- Transferurile de la Bugetul de Stat;
- Plafonul datoriei unității administrativ teritoriale și plafonul garanțiilor acordate;
- Efectivul-limită al instituțiilor publice finanțate de la buget;
- Cuantumul fondului de rezervă.
- Obiectivele politicii de administrare a datoriei bugetului municipal Cahul

Astfel proiectul deciziei este însoțit de anexe în care sunt reflectate sinteza indicatorilor generali și surse de finanțare ale bugetului municipiului Cahul pentru anul 2023, componența veniturilor, resursele și cheltuielile conform clasificăției funcționale și pe programe, nomenclatorul tarifelor pentru serviciile prestate contra plată de către instituțiile bugetare, transferurile de la bugetul de stat, efectivul-limită al statelor de personal, fondul de rezervă și regulamentul acestuia, precum plafonul datoriei publice. Suplimentar menționăm faptul, că proiectul deciziei bugetare este însoțit și de o notă informativă cu toate anexele corespunzătoare.

Menționăm faptul, că conform modificărilor art.20 al Legii privind finanțele publice locale, cotele impozitelor și taxelor locale nu sunt parte componentă a proiectului de buget. Ele vor fi examinate prin decizii separate.

Astfel, resursele bugetului municipiului Cahul pentru anul 2023 cuprind totalitatea veniturilor și a resurselor de finanțare formate din venituri proprii, defalcări transferuri, veniturile colectate precum și sursele de acoperire din contul vânzării și privatizării patrimoniului public și soldul de mijloace financiare disponibil estimat la 01.01.2023.

Proгноza veniturilor bugetului municipiului Cahul pe anul 2023 s-a efectuat reieșind din prevederile legislației fiscale în vigoare, analiza bazei fiscale pe fiecare tip de impozite, taxe și alte încasări la buget în perioada anilor 2020-2021 și executarea scontată a veniturilor în anul 2022, dar și de criza energetică cu care ne confruntăm. În partea ce ține de cotele de impozitare, pentru anul ce urmează acestea vor avea schimbări neesențiale comparativ cu nivelul stabilit în anul 2022 .

Calculul IVPF pe anii 2023 pentru municipiul Cahul au fost efectuate reieșind din aplicarea ritmului de creștere a fondului de remunerare a muncii pe republică, prevăzut de indicatorii macroeconomici către fondul de remunerare a muncii pe municipiul Cahul, avînd ca bază datele Biroului Național de Statistică privind cîștigul salarial pentru 2021 și 2022, dar totodată nu au fost aplicate majorările salariale declarate, astfel urmînd a fi corelat bugetul local cu bugetul de stat după publicarea legii bugetare anuale.

Pentru anul 2023 cota defalcărilor de la impozitul pe venit din salariu și a fost stabilită în mărime de 50 la sută din volumul total colectat .

La estimarea veniturilor bugetului municipiului Cahul pentru anul 2023 au fost utilizate diferite metode și informații utile cum ar fi:

- Analiza încasării veniturilor bugetului municipiului Cahul pe anii 2020-2021 și estimările scontate pe anul 2022;
- Datele privind încasarea impozitelor și taxelor la buget, precum restanțele existente;
- Datele BNS la situația din 01.01.2022 privind numărul de populație;
- Alte date relevante.

Menționăm faptul, că pentru APL de nivelul 1 este foarte complicat de a obține date precise, deoarece serviciile fiscale și birourile de statistică nu dețin date separate pe localități, doar total pe raion.

Veniturile municipiului Cahul pentru anul 2023 sunt estimate la suma de 165825,4 mii lei,

Menționăm faptul, că la capitolul taxe locale avem o creștere de cca 700 mii lei față de anul 2022.

Dinamica veniturilor pentru anii 2022-2023 și estimările pentru anii 2023-2025 se prezintă în anexele la nota informativă.

Transferurile cu destinație specială, precum și cele cu destinație generală pentru anul 2023 constituie 91262,7 mii lei, adică 55,4 % din volumul total, celelalte venituri constituie 74562,7 mii lei. Am preconizat din locațiunea, vinzarea și privatizarea patrimoniului public prin scoaterea la licitație a mai multor bunuri imobile venituri în mărime de 10 mln.lei. O parte din bunuri fiind reflectate în tabelul nr.6 la prezenta notă informativă.

Pentru anul 2023 sunt propuse spre aprobare următoarele taxe:

- taxa pentru amenajarea teritoriului;
- taxa de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul municipiului Cahul;
- taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei);
- taxa de aplicare a simbolicii locale;
- taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii;
- taxa de piață;
- taxa pentru cazare;
- taxa balneară;
- taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiului Cahul;
- taxa pentru parcare;
- taxa pentru dispozitivele publicitare.

Volumul total al încasărilor din taxe locale preconizate pentru anul 2023 constituie 13343,0 mii lei.

Veniturile bugetului local conform clasificății economice sunt prezentate în tabelul nr.2 anexat la nota informativă.

În ce privește cheltuielile publice pentru anul 2023 sunt estimate în mărime de 185825,4 mii lei, soldul bugetar negativ de 20 mln lei va fi acoperit din soldul de mijloace financiare disponibil la 01.01.2023.

La estimarea cheltuielilor aferente proiectului de buget pe anul 2023, s-a ținut cont de acte normative și legislative, strategiile și programele care reglementează activitatea autorităților publice locale, actele legislative și normative care reglementează aspectele referitor la retribuirea muncii și de alte norme ce reglementează exercițiul bugetar.

Conform prevederilor art.42 al Legii privind finanțele publice și responsabilitățile bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, proiectul bugetului a fost elaborat la cheltuieli fără divizarea după surse de acoperire, cheltuielile fiind în dependență directă (cu excepția celor din transferuri cu destinație specială) de suma veniturilor obținute pe parcursul anului. Aprecierea cheltuielilor publice a fost efectuată prin alocarea resurselor disponibile la programele prioritare, având în vedere repartizarea rezonabilă a resurselor între cheltuieli curente și cheltuieli capitale, perfecționând mecanismul de planificare și raportare bugetară.

Dinamica și evoluția cheltuielilor se prezintă în anexele 1 și 3 la nota informativă.

Cea mai mare pondere din volumul total de cheltuieli o reprezintă cheltuielile de retribuire a muncii. Menționăm faptul, că instituțiile din domeniul învățămîntului și școlile sportive se finanțează din transferuri cu destinație specială, fiind competențe delegate. Astfel transferurile pentru întreținerea instituțiilor de învățămînt pentru anul 2023 sunt în mărime de 68789,0 mii lei. La elaborarea proiectelor de buget pentru anul 2023 a instituțiilor de educație timpurie s-a ținut în primul rînd cont de prioritizarea cheltuielilor stabilite prin lege, precum și atingerea unor obiective noi. Astfel pentru anul 2023 se preconizează continuarea executării lucrărilor de reparație în instituții precum și îmbunătățirea bazei tehnico-materiale. Menționăm că avem proiectele tehnice pentru lucrări de reparații capitale în unele instituții, pentru care se vor încerca atragerea surselor financiare suplimentare. Suplimentar au fost preconizate mijloace financiare pentru asigurarea cu totul necesar atît pe partea de uz gospodăresc, precum și alocare surselor pentru atingerea obiectivelor și priorităților stabilite de conducători cum ar fi procurarea mobilierului, echipamentului moale, aparatelor electrice și alte necesități (prioritățile și necesarul au fost coordonate cu fiecare instituție). Pentru a asigura finanțarea acestor instituții au fost preconizate 62765,3 mii lei..

Menționăm că, statele de personal și efectivul limită atît în instituțiile de educație timpurie cît și în celelalte instituții din subordinea primăriei au fost stabilite în corespundere cu actele normative în vigoare ce reglementează pe anumite domenii stabilirea acestora (de ex. la o grupă de copii cu activitate 10,5 ore/zi se stabilește 1,55 unități educator și 1,1 unități ajutor educator) precum și după unele priorități și necesități ale instituțiilor publice legate de domeniul de activitate.

Pe domeniul „Cultură” pe lângă cheltuielile prioritare de retribuire a muncii și întreținere, o prioritate este organizarea evenimentelor reprezentative naționale și internaționale, care de altfel sunt atît cartea de vizită a municipiului precum și servesc drept instrumente de bază în promovarea municipiului inclusiv pe plan mondial precum și de promovare a valorilor tradiționale culturale, mai ales odată cu obținerea titlului de Capitală culturală. Astfel în anul 2023 se preconizează a fi organizat Festivalul Internațional „Nufărul Alb”, care din cauza situației pandemice nu a fost posibil de organizat anterior, Festivalul de Muzică Clasică „Crescendo”, Festivalul Internațional de Teatru, Festivalul MOLDOX, Gala Premiilor Uniunii Teatrale din Moldova precum și alte evenimente și activități culturale care stau pe agenda primăriei și se desfășoară în fiecare an. Ținem să menționăm faptul, că tot la compartimentul „Cultură” au fost preconizate 775,0 mii lei pentru executarea lucrărilor de reparație în incinta Palatului de Cultură ”Nicolae Botgros”. Suntem în căutarea resurselor pentru a construi un nou sediu administrativ cu spații depozitare exponate pentru muzeul din Cahul etc. De asemenea suntem în proces de a lansa procedura pentru realizarea studiului de fezabilitate pentru construcția sediului Filarmonicii din Cahul.

Pentru anul 2023 Primăria va fi în proces de implementare a următoarelor proiecte:

- Durabilitate, mobilitate și accesibilitatea regiunii transfrontaliere Cahul – Oancea – îmbunătățirea infrastructurii de transport, care presupune reconstrucția străzii Griviței, inclusiv podul, str. Dunării cu construcția unui sens giratoriu la intersecția acestora, precum și alte elemente de infrastructură.

- Pe partea de iluminat public a fost elaborat proiectul tehnic pentru întreg orașul, iar anul 2023 sperăm că vom realiza întregul proiect prin programul de dezvoltare a orașelor poli de creștere.
- Renovarea scuarului din preajma Palatului de Cultură, proiect ce a fost aprobat spre finanțare de UE, dar încă nu se cunosc costurile totale, fiind în proces de pregătire a documentației, care prevede, amenajarea scuarului, parcări, havuz, alei, spații verzi, iluminat, sector str.Libertății, drum spre Sanatoriu, piste de bicicliști etc, la care va trebui să venim cu contribuție proprie de minim 10 la sută.
- Tot în 2023 vor fi realizate preiectele de construcție a terenului de sport cu suport financiar parțial din parte municipiului Constanța, edificarea compoziției arhitectural-monumentale jertfelor deporărilor staliniste cu suportul municipiului Galați ș.a.

Tot la capitolul proiecte ținem să menționăm că este spre finalizare proiectul tehnic de reparație capitală a Școlii Sportive, inclusiv bazinele etc, iar în 2023 vor căuta mijloace pentru realizarea lui. Dar sunt depuse și alte proiecte care sunt în proces de evaluare.

Tocmai în acest sens a fost constituit un fond local de contribuții în proiecte cu valoarea de 9 mln lei. Evident, dacă va fi necesar mai mult vom examina sursa și posibilitatea alocării și a altor mijloace. În anexa 8 la proiectul de decizie sunt prezentate proiectele prioritare pentru anul 2023 care vor fi continuate, în funcție de graficul și resursele disponibile pentru implementare, inclusiv drumurile prioritare pentru reparație.

Anul 2023, este un an de șantier pentru lucrările de construcție/reabilitare a rețelelor de apeduct și canalizare cu asistența Germaniei și UE, de aceea pe aceste zone de intervenție nu vom putea preconiza careva lucrări de reparație drumuri, și ne referim aici în special la str.V.Stroescu, sectorul particular din Lipovanca, Focșa, Valincea și Lapaevca, Cotihana. Pe lângă acestea, sunt și alte drumuri magistrale care sunt într o stare deteriorată, dar pentru care urmează a fi identificate surse de finanțare având în vedere bugetul mare, sau nu pot fi reparate din anumite motive cum ar fi:

- str.V.Stroescu (începând cu str.Ștefan cel Mare) unde este elaborat proiectul tehnic, care include inclusiv rețea de captare a apelor pluviale, dar nu pot fi începute lucrările pînă nu se merge înainte cu proiectul finanțat prin KFW, care prevede construcția rețelei de canalizare;
- str.A.Șciusev unde avem proiectul tehnic elaborat cu valoarea de cca 15 mln. lei unde de asemenea urmează în primul rînd renovarea apeductului și construcția rețelelor de canalizare, inclusiv cabluri electrice, pentru blocurile noi la care a demarat recent construcția pe acest perimetru etc;
- str.A.Pușkin avem proiectul tehnic elaborat cu valoarea de cca 27 mln. suntem în căutarea de mijloace financiare;

Vom contracta deasemenea întreținerea curentă a drumurilor (plombaj, și lucrări de greidare), și lucrări de aplicare a marcajului rutier de calitate. Vom căuta resurse pentru modernizarea celor cinci semafoare din localitate. Tot în anul 2023 urmează a fi amenajate două miniterenuri de sport în cartierele municipiului (Centru și Spirin) care valorează cca 2 mln lei.

Legat de proiectul pe domeniul apă și canalizare, care deja este în implementare vă comunicăm, că în bugetul 2023 a fost preconizată contribuția locală de 1 mln lei în asigurarea serviciilor de consultanță și inginerie pe care și-a asumat-o Consiliul municipal Cahul conform acordului de finanțare și 1 mln lei pentru procurarea materialelor necesare pentru situații de intervenție urgentă la rețelele de apeduct și canalizare..

Despre Zona „Lacul Sărat” un alt proiect important pentru municipiul Cahul, vrem să vă comunicăm, că a fost elaborat proiectul tehnic pentru forarea sondei și în cadrul Programului UE4Cahul vom beneficia de asistență și consultanță pentru identificarea soluțiilor legale și oportunităților investiționale, inclusiv a fost inclus în portofoliul investițional al regiunii.

Confruntându-ne și cu o altă problemă - cîinii fără stăpîn, în bugetul municipiului Cahul pentru anul 2023 au fost preconizate cca 400,0 mii lei pentru acoperirea costurilor de gestionare a acestui domeniu, cheltuieli de sterilizare, transport, remunerare etc. Primăria municipiului Cahul va mai organiza în luna decembrie 2022, o ședință de lucru cu reprezentanții societății civile, consilieri, funcționari de la diferite instituții, pentru a analiza acțiunile întreprinse și a aproba un Plan de acțiuni cu resursele necesare. Intenționăm în anul 2023 să amenajăm cîteva platforme pentru deșeuri, preconizînd cofinanțarea unor lucrări care vor fi susținute și din cadrul unor proiecte de asistență

externă. O parte din acest proiect era planificată în 2022, dar din cauza duratei mai mari de evaluare vor fi realizate anul viitor.

Pe domeniul social, au fost alocate 1000 mii lei pentru constituirea fondului de susținere a populației ce va fi utilizat în corespundere cu Regulamentul aprobat de către Consiliul municipal Cahul pentru acordarea facilităților la transportul public, subvenționarea abonamentelor pentru unele categorii de cetățeni, mai ales în contextul majorării costului pe călătorie. Menționăm, că este în proces de elaborarea Studiul de mobilitate de urbană cu suportul UE, care va analiza situația transportului public, opțiuni de dezvoltare serviciu municipal, potențiale rute, trasee, piste de ciclism etc. De asemenea au fost preconizate mijloace financiare în mărime de 1200,0 mii lei pentru acordarea indemnizației unice la nașterea copiilor în corespundere cu Regulamentul aprobat de către Consiliul municipal Cahul precum și pentru premiarea persoanelor ce au obținut performanțe sportive.

De asemenea și în 2023 este planificată suma de 1500,0 mii lei care va fi valorificat în cadrul apelului de proiecte lansat către cetățeni conform Regulamentului de bugetare participativă. După experiența ultimilor ani observăm tot mai mare implicare cetățenească în probleme ce țin de localitate, tot mai mulți aplicanți și doritori de a participa în cadrul acestei inițiative. Un capitol aparte pentru care avem mai multe aplicații este amenajarea terenurilor de joacă pentru copii, care de asemenea va fi susținut și în acest an. Pe lângă cele expuse mai sus, ținem să menționăm faptul, că de asemenea au fost preconizate mijloace financiare pentru onorarea obligațiilor financiare legate de împrumut care va fi utilizat ca și cofinanțare la proiectul de reparației a străzilor Griviței, Dunării etc, în mărime de 11 mln lei.

Anexe la nota informativă:

Tabelul 1: Structura bugetului local conform clasificăției;

Tabelul 2: Veniturile bugetului local conform clasificăției economice;

Tabelul 3: Cheltuielile bugetului local conform clasificăției funcționale;

Tabelul 4: Sinteza programelor de cheltuieli ale bugetului mun.Cahul;

Tabelul 5: Informație privind efectivul de personal pe autorități-instituții bugetare, unități.

Tabelul 6: Lista bunurilor pasibile privatizării

Specialist principal al Primăriei municipiului Cahul
în domeniul planificării, gestionării și controlul
resurselor financiare publice

Natalia CULEVA